

LibreOffice
The Document Foundation

Handleiding voor Draw

Hoofdstuk 8 Verbindingen, stroomdiagrammen en organisatieschema's

Auteursrechten

Dit document is onder auteursrecht © 2010 – 2017 van de bijdragers die onderstaand zijn genoemd. U mag het verspreiden en/of aanpassen met inachtneming van de condities van GNU General Public License (<http://www.gnu.org/licenses/gpl.html>), versie 3 of hoger of de Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), versie 4 of hoger.

Alle handelsmerken in deze gids zijn eigendom van de rechtmatige eigenaars.

Medewerkers

Martin Fox   John Cleland   Jean Hollis Weber
John A Smith   Peter Schofield

Reacties

Opmerkingen en suggesties kunnen aan de oorspronkelijke auteurs van de Engelstalige handleiding via de mailinglijst van het documentatieteam (documentation@global.libreoffice.org) gezonden worden.

Opmerking: alles wat u naar de mailinglijst stuurt, inclusief uw e-mailadres en andere persoonlijke informatie die in het bericht staat, wordt openbaar gearchiveerd en kan niet verwijderd worden.

Heeft u op- of aanmerkingen over de Nederlandstalige vertalingen dan kunt u terecht op de mailinglijst: discuss@nl.libreoffice.org

Inschrijven kan via een mailtje aan discuss+subscribe@nl.libreoffice.org

Dankwoord

Dit hoofdstuk is gebaseerd op het originele Franstalige document van OpenOffice.org 1.x, geschreven door Michel Piquier (in het Engels vertaald door Alex Thurgood) en de inhoud is bijgewerkt door by Jim Taylor. Dit hoofdstuk is bijgewerkt naar OpenOffice.org 2.0 door Linda Worthington, Daniel Carrera, Jean Hollis Weber en Agnes Belzunce en later vertaald in het Duits door Wolfgang Uhlig. De Duitse bewerkingen werden in het Engels vertaald en bijgewerkt naar OpenOffice.org 3.3 en LibreOffice 3.3 door Martin Fox. Andere bijdragers zijn Peter Hillier-Brook, Hazel Russman, Gary Schnabl en Claire Wood.

Vertalers

Kees Kriek   Henk van der Burg

Publicatiedatum en softwareversie

Gepubliceerd op 20 december 2014. Gebaseerd op LibreOffice 4.2.

Vertaald april 2017

Opmerking

Tijdens het maken van dit hoofdstuk werd de pictogrammenset Klein – Tango gebruikt. De pictogrammen kunnen eenvoudig aangepast worden via **Extra > Opties > LibreOffice > Weergave** en dan uw keuze maken bij *Pictogramgrootte en stijl*.

Opmerking voor gebruikers van Mac

Sommige toetsaanslagen en menu-items zijn anders op een Mac dan in Windows en Linux. De tabel hieronder geeft enkele algemene vervangingen voor de instructies in dit hoofdstuk. Voor een meer gedetailleerde lijst, bekijk de Help van deze toepassing.

<i>Windows/Linux</i>	<i>Equivalent voor Mac</i>	<i>Effect</i>
Menuselectie Extra > Opties	LibreOffice > Voorkeuren	Toegang tot instellingsopties
<i>Klik met rechts</i>	<i>Control+klik of met rechts klikken, afhankelijk van de computerinstellingen</i>	Contextmenu openen
<i>Ctrl (Control)</i>	⌘ (Command)	Gebruikt met andere toetsen
<i>F5</i>	<i>Shift+⌘+F5</i>	De Navigator openen
<i>F11</i>	⌘+T	Het venster Stijlen en opmaak openen

Inhoud

Auteursrechten.....	iii
Opmerking voor gebruikers van Mac.....	iv
Verbindingen en plakpunten.....	7
Verbindingen.....	7
Verbindingstypes.....	7
Verbindingen toevoegen.....	8
Verbindingen aanpassen.....	9
Plakpunten.....	10
Plakpunttypes.....	11
Plakpunten toevoegen.....	12
Plakpunten aanpassen.....	12
Plakpunten verwijderen.....	13
Tekst aan verbindingen toevoegen.....	13
Tekst toevoegen.....	13
Formatteren en bewerken van tekst.....	13
Stroomdiagrammen.....	14
Organisatieschema's.....	15

Verbindingen en plakpunten

Verbindingen en plakpunten zijn kort geïntroduceerd in Hoofdstuk 2, *Basisvormen tekenen*. Dit hoofdstuk beschrijft ze meer gedetailleerd en hoe ze te gebruiken.

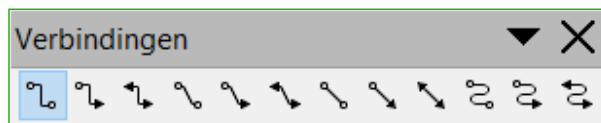
Verbindingen zijn lijnen of pijlen waarvan de uiteinden automatisch aan een plakpunt van een objecten vastzitten. Verbindingen zijn nuttig bij het maken van bijvoorbeeld stroomdiagrammen en organisatieschema's. De verbindingslijnen tussen objecten blijven intact, zelfs als objecten verplaatst of herschikt worden. En als u een object met een verbinding kopieert, wordt de verbinding ook mee gekopieerd.

Verbindingen

Draw heeft een brede selectie aan verbindingen op de werkbalk *Verbindingen* ([Afbeelding 1](#)) om u te helpen om objecten in, bijvoorbeeld, een stroomschema of een organigram te verbinden. Om de werkbalk te openen klikt u op het kleine driehoekje naast het pictogram **Verbinding** op de werkbalk *Tekening*. Merk op dat dit pictogram van vorm verandert afhankelijk van het laatst gebruikte hulpmiddel.

De werkbalk *Verbindingen* die weergegeven wordt in [Afbeelding 1](#) toont een standaardset verbindingen. Als verbinding die u wilt gebruiken niet weergegeven worden, kunt u de volgende methodes gebruiken om die te selecteren.

- Klik op het kleine driehoekje rechts op de titelbalk en kies uw verbinding in de keuzelijst
- Klik met rechts in een leeg gedeelte van de werkbalk en kies **Zichtbare knoppen** in het contextmenu. Klik op de gewenste verbinding en deze wordt toegevoegd aan de werkbalk *Verbindingen*.

Afbeelding 1: Werkbalk Verbindingen

Opmerking

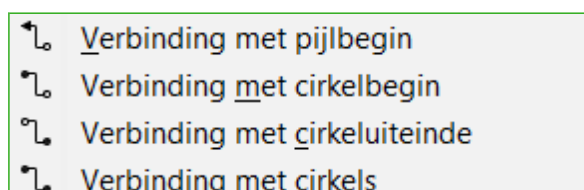
Deze werkbalk kan zwevend gemaakt worden, door aan de onderzijde van het submenu te klikken en deze dan in de werkruimte slepen.

Verbindingstypes

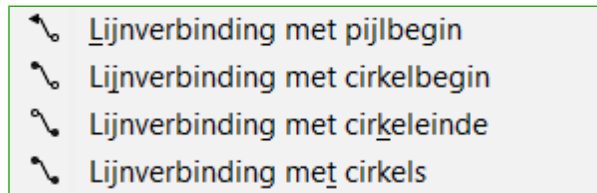
Er zijn vier groepen verbindingen:

- **Standaardverbindingen** ([Afbeelding 2](#)) – de lijnsegmenten lopen verticaal en horizontaal tekent een verbinding met één of meer bochten van 90 graden. Klik op een plakpunt van een object, sleep dan naar een plakpunt van ander object en laat dan los.

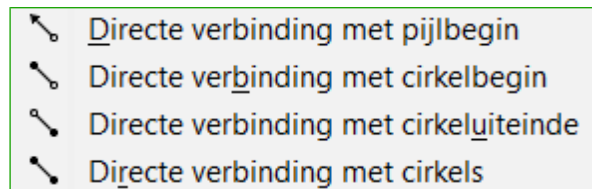
Afbeelding 2: Standaardverbindingen

- **Lijnverbindingen** ([Afbeelding 3](#)) – bestaat uit een lijnsegment met twee kleinere segmenten aan de uiteinden. Tekent een verbinding die afbuigt bij een plakpunt. Klik op een plakpunt van een object, sleep dan naar een plakpunt van ander object en laat dan los. Om de lengte van een lijnsegment aan te passen, klikt u op de verbindingen en versleept u de gebogen punt.

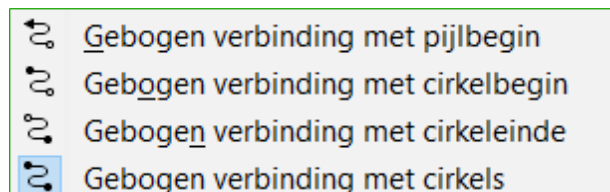
Afbeelding 3: Lijnverbindingen

- **Directe verbindingen** ([Afbeelding 4](#)) – bestaat uit een enkele lijn. Tekent een verbinding als een rechte lijn. Klik op een plakpunt van een object, sleep dan naar een plakpunt van ander object en laat dan los.

Afbeelding 4: Directe verbindingen

- **Gebogen verbindingen** ([Afbeelding 5](#)) – zijn gebaseerd op Bézierbogen en buigen om objecten heen. Tekent een gebogen verbinding. Klik op een plakpunt van een object, sleep dan naar een plakpunt van ander object en laat dan los.

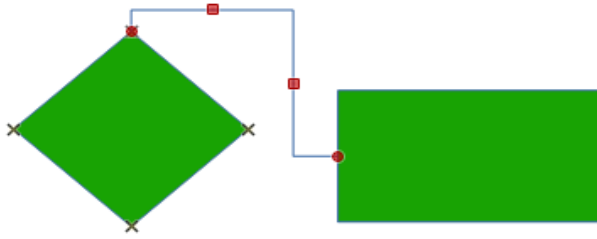
Afbeelding 5: Gebogen verbindingen

Verbindingen toevoegen

Wanneer u een verbinding selecteert en u de muisaanwijzer over een gevuld object of over de rand van een ongevuld object beweegt, verschijnen er plakpunten. Een plakpunt is een vastgezet punt waar u uw verbindingslijn kunt vastzetten. U kunt ook gebruikergedefinieerde plakpunten toevoegen aan een object, Zie [Plakpunten](#) op pagina [10](#) voor meer informatie.

Om een verbinding te tekenen, selecteert u het type verbinding en klikt u op een plakpunt van een object. Sleep dan de cursor naar een plakpunt van een ander object en laat los. [Afbeelding 6](#) toont een lijnverbinding tussen twee objecten. Sleep de verbinding niet over een ander object of raak deze niet aan, om geen verwarrende tekening te maken. Als dit toch gebeurt, bekijk dan [Verbindingen aanpassen](#) hieronder, over het aanpassen van de route van de verbinding om objecten te vermijden die de verbinding kruist.

Afbeelding 6: Verbinding tussen twee objecten

U kunt een verbinding ook slepen naar een leeg gedeelte van uw document. Wanneer u de muisknop los laat, wordt het niet verbonden uiteinde van de verbinding op zijn plaats gefixeerd, totdat u het naar een andere locatie verplaatst.

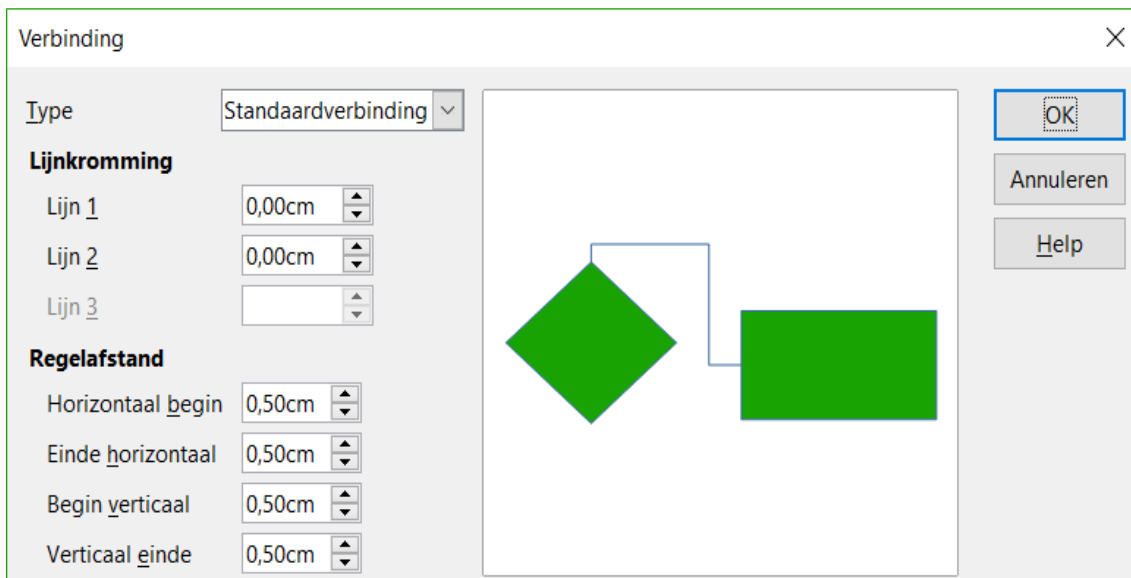
Verbindingen aanpassen

Om een verbinding los te maken of te verplaatsen, klikt u op één van de uiteinden van de verbindinglijn en sleept u deze naar een andere locatie.

Om de route van de verbinding te wijzigen, om objecten te vermijden die op de route liggen, klikt u op een controlepunt van de verbindinglijn en sleept u deze naar een nieuwe positie. In [Afbeelding 6](#), worden de controlepunten weergegeven als klein rode vierkantjes.

Om een verbinding aan te passen, klikt u met rechts op de verbinding en kiest u **Verbinding** in het contextmenu om het dialoogvenster **Verbinding** te openen ([Afbeelding 7](#)). gebruik dit dialoogvenster om het type verbinding en de eigenschappen hiervan te wijzigen.

- **Lijnkromming** – definieert de kromming van de lijn en het dialoogvenster geeft een voorbeeld van het resultaat.
- **Regelafstand** – stelt de ruimte voor de verbindingen in.
  - *Horizontaal begin* – voer de gewenste hoeveelheid horizontale ruimte in voor het begin van de verbinding.
  - *Einde horizontaal* – voer de gewenste hoeveelheid horizontale ruimte in voor het einde van de verbinding.
  - *Verticaal begin* – voer de gewenste hoeveelheid verticale ruimte in voor het begin van de verbinding.
  - *Verticaal einde* – voer de gewenste hoeveelheid verticale ruimte in voor het einde van de verbinding.

Afbeelding 7: Dialoogvenster Verbinding

Opmerking

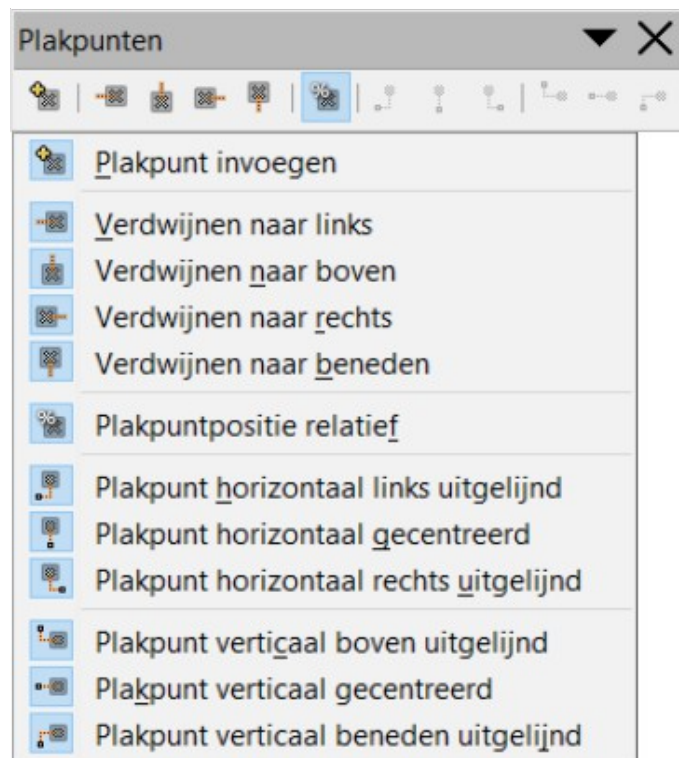
U kunt met dit dialoogvenster niet de uiteinden van de verbinding verwisselen, zodat het beginpunt het eindpunt wordt en andersom. Om de uiteinden van de verbinding te verwisselen moet u een nieuwe verbinding tekenen.

Plakpunten

Plakpunten zijn niet hetzelfde als selectiehandvatten van een object. De selectiehandvatten zijn voor het verplaatsen of van vorm veranderen van een object; zie Hoofdstuk 3, *Werken met objecten en objectpunten*, voor meer informatie. Plakpunten worden gebruikt om een verbinding aan een object vast te zetten, zodat wanneer het object verplaatst wordt, de verbindinglijn aan het object vast blijft zitten.

Alle objecten van Draw hebben plakpunten, welke normaal niet weergegeven worden en alleen zichtbaar worden als het pictogram **Verbindingen** op de werkbalk *Tekening* geselecteerd wordt. Merk op dat de vorm van het pictogram **Verbinding** het laatst gebruikte hulpmiddel weergeeft.

Om plakpunten aan een object toe te voegen, aan te passen of te verwijderen, gaat u naar **Beeld > Werkbalken > Plakpunten** op de *Menubalk* om het werkbalk *Plakpunten* te openen ([Afbeelding 8](#)). Deze werkbalk wordt pas actief nadat u op het pictogram **Plakpunten** hebt geklikt op de werkbalk *Tekening* of wanneer u **Bewerken > Plakpunten** op de *Menubalk* kiest of wanneer u met rechts klikt op een geselecteerde verbinding en **Punten bewerken** kiest in het contextmenu.

Afbeelding 8: Werkbalk Plakpunten

Plakpunttypes

Wanneer de werkbalk *Plakpunten* opent, zijn er maar 6 hulpmiddelen, links op de werkbalk, actief. De overblijvende hulpmiddelen, rechts op de werkbalk, worden alleen actief als het pictogram **Plakpuntpositie relatief** uitgezet wordt.

Met verwijzing naar [Afbeelding 8](#), beschrijft het volgende kort de functie van elk hulpmiddel op de werkbalk Plakpunten.

- **Plakpunt invoegen** – voegt een plakpunt in waar u in een object klikt.
- **Verdwijnen naar links** – verbinding aan de linkerzijde van het geselecteerde plakpunt.
- **Verdwijnen naar boven** – verbinding aan de bovenkant van het geselecteerde plakpunt.
- **Verdwijnen naar rechts** – verbinding aan de rechterzijde van het geselecteerde plakpunt.
- **Verdwijnen naar beneden** – verbinding aan de onderkant van het geselecteerde plakpunt.
- **Plakpuntpositie relatief** – behoudt de relatieve positie van het geselecteerde plakpunt wanneer u de grootte van een object wijzigt. Dit hulpmiddel is standaard geselecteerd wanneer de werkbalk *Plakpunten* opent. De volgende zes hulpmiddelen worden alleen actief als dit hulpmiddel inactief is.
- **Plakpunt horizontaal links uitgelijnd** – wanneer de grootte van een object gewijzigd wordt, blijft het huidige plakpunt vastgezet aan de linkerzijde van het object.
- **Plakpunt horizontaal gecentreerd** – wanneer de grootte van een object gewijzigd wordt, blijft het huidige plakpunt vastgezet aan het midden van het object.
- **Plakpunt horizontaal rechts uitgelijnd** – wanneer de grootte van een object gewijzigd wordt, blijft het huidige plakpunt vastgezet aan de rechterzijde van het object.
- **Plakpunt verticaal boven uitgelijnd** – wanneer de grootte van een object gewijzigd wordt, blijft het huidige plakpunt vastgezet aan de bovenkant van het object.

- **Plakpunt verticaal gecentreerd** – wanneer de grootte van een object gewijzigd wordt, blijft het huidige plakpunt vastgezet aan met verticale midden van het object..
- **Plakpunt verticaal beneden uitgelijnd** – wanneer de grootte van een object gewijzigd wordt, blijft het huidige plakpunt vastgezet aan de onderkant van het object.

Opmerking

Elk plakpunt dat u heeft toegevoegd kan maar één horizontale positie en één verticale positie hebben. Er kan maar één horizontaal hulpmiddel en één verticaal hulpmiddel tegelijk geselecteerd en gebruikt worden.

Plakpunten toevoegen

Standaard hebben de meeste objecten vier plakpunten. Om extra plakpunten toe te voegen aan een object of aan een object dat geen plakpunten heeft, doet u het volgende:

- 1) Zorg ervoor dat er geen objecten geselecteerd zijn en klik op het pictogram **Plakpunten** of selecteer **Bewerken > Plakpunten** op de *Menubalk* of klik met rechts op een geselecteerde verbinding en kies **Punten bewerken** in het contextmenu.
- 2) Als de werkbalk *Plakpunten* ([Afbeelding 8](#) op pagina [11](#)) niet opent, gaat u naar **Beeld > Werkbalken > Plakpunten** op de *Menubalk*.
- 3) Selecteer het object en dan het pictogram **Plakpunt invoegen** of klik met rechts op een plakpunt dat u kortgeleden hebt ingevoegd en kies **Plakpunt invoegen** in het contextmenu.
- 4) Verplaats uw cursor naar de positie waar u een plakpunt aan een object wilt invoegen en klik dan om het plakpunt in te voegen.
- 5) Om een plakpunt naar een andere positie te verplaatsen, klikt u op het plakpunt en sleept u het naar de nieuwe positie.

Tip

Wanneer u plakpunten toevoegt, verplaatst of wijzigt, is het aanbevolen om de zoomfunctie te gebruiken en het eenvoudiger te maken om aan plakpunten te werken. Zie Hoofdstuk 3, *Werken met objecten en objectpunten*, voor meer informatie.

Plakpunten aanpassen

Alleen plakpunten die zijn toegevoegd kunnen aangepast worden. De standaard plakpunten van een object kunnen niet aangepast worden.

- 1) Zorg ervoor dat er geen objecten geselecteerd zijn en klik op het pictogram **Plakpunten** of selecteer **Bewerken > Plakpunten** op de *Menubalk* of klik met rechts op een geselecteerde verbinding en kies **Punten bewerken** in het contextmenu.
- 2) Als de werkbalk *Plakpunten* ([Afbeelding 8](#) op pagina [11](#)) niet opent, gaat u naar **Beeld > Werkbalken > Plakpunten** op de *Menubalk*.
- 3) Zorg ervoor dat het object niet geselecteerd is en dubbelklik op het plakpunt, dat u heeft toegevoegd, om het plakpunt te selecteren.
- 4) Selecteer de gewenste verdwynrichting voor de verbindingen en dubbelklik opnieuw op het plakpunt om deze aan te passen.
- 5) Om horizontale en verticale plaatsing te gebruiken, klikt u op het pictogram **Plakpuntpositie relatief** of klikt u met rechts op het plakpunt en kiest **Positie aanpassen aan object** in het contextmenu om dit gereedschap te deactiveren.

- 6) Selecteer de gewenste horizontale en verticale plaatsingshulpmiddelen en dubbelklik op het plakpunt om dit plakpunt aan te passen. Er kan maar één horizontaal hulpmiddel en één verticaal hulpmiddel tegelijk geselecteerd en gebruikt worden.

Plakpunten verwijderen

Alleen plakpunten die zijn toegevoegd kunnen verwijderd worden. De standaard plakpunten van een object kunnen niet verwijderd worden.

- 1) Zorg ervoor dat er geen objecten geselecteerd zijn en klik op het pictogram **Plakpunten** of selecteer **Bewerken > Plakpunten** op de *Menubalk*.
- 2) Zorg ervoor dat het object niet geselecteerd is en dubbelklik op het plakpunt, dat u heeft toegevoegd, om het plakpunt te selecteren.
- 3) Klik met rechts op het plakpunt en kies **Knippen** in het contextmenu of druk op de *Del*-toets op het toetsenbord of ga naar **Bewerken > Knippen** op de *Menubalk*.

Tekst aan verbindingen toevoegen

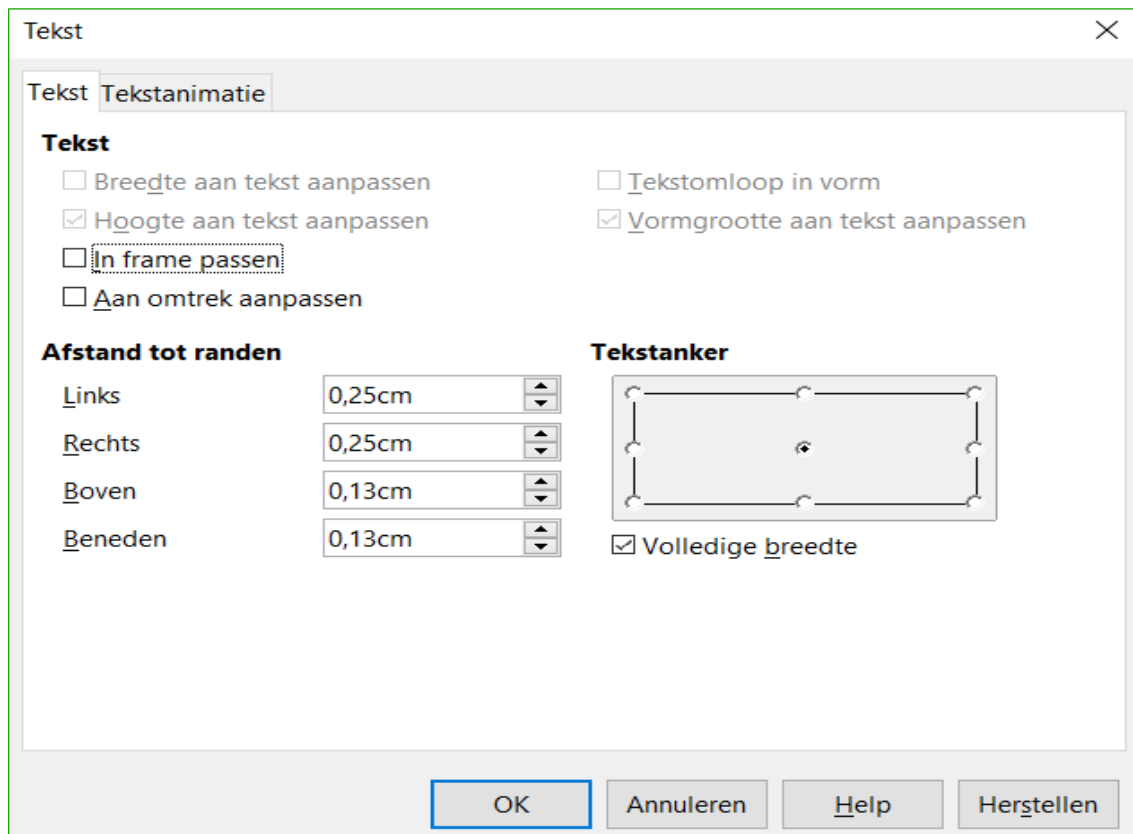
Tekst kan eenvoudig aan verbindingen toegevoegd worden en dan opgemaakt of bewerkt worden, om, bijvoorbeeld, uw stroomdiagram of organogram gemakkelijk te volgen. Zie Hoofdstuk 2, *Basisvormen tekenen*, en Hoofdstuk 9, *Tekst toevoegen en opmaken*, voor meer informatie over het werken met tekst.

Tekst toevoegen

- 1) Selecteer de verbinding en de controlepunten worden actief.
- 2) Klik op het pictogram **Tekst** of **Verticale tekst** op de werkbalk tekening en een knipperende tekstcursor verschijnt nabij de verbinding. De werkbalk *Tekstopmaak* vervangt de werkbalk *Lijn en opvulstijl*.
- 3) Gebruik de werkbalk *Tekstopmaak* of de menu's *Opmaak* en *Extra* op de *Menubalk* om de standaardopmaak van de tekst te wijzigen.
- 4) Typ de tekst en, als u klaar bent met typen en het gebruiken van de teksthulpmiddelen, plaats de cursor weg van de objecten en de verbinding en klik om de tekstmodus te beëindigen. De werkbalk *Lijn en opvulstijl* vervangt dan de werkbalk *Tekstopmaak*.

Formatteren en bewerken van tekst

- 1) Klik op de tekst van de verbinding om de tekstmodus te starten. De werkbalk *Tekstopmaak* vervangt de werkbalk *Lijn en opvulstijl* onder de *Menubalk*.

Afbeelding 9: Dialoogvenster Tekst

- 2) Voer alle wijzigingen uit met de teksthulpmiddelen die met de werkbalk *Tekstopmaak* geleverd worden of met de menu's *Opmaak* en *Extra* op de *Menubalk*. U kunt ook met rechts klikken op de tekst en dan hulpmiddelen kiezen in het contextmenu.
- 3) Klik met rechts op de verbinding en kies *Tekst* in het contextmenu of ga naar **Opmaak > Tekst** om het dialoogvenster **Tekst** te openen ([Afbeelding 9](#)) waar u het tekstanker en de afstand tot de randen kunt instellen.

Opmerking

Een verbinding heeft een onzichtbare rechthoek er omheen. Een tekstanker plaatst de tekst binnen deze onzichtbare rechthoek en de afstand tot de randen maakt marges tussen de tekst en de randen. Deze opties zijn aanvullend op de standaard teksthulpmiddelen.

- 4) Klik op het tabblad *Tekstanimatie* waar u animatie aan de tekst kunt toevoegen. Dit is echter niet aan te bevelen, tenzij u de tekening als onderdeel van een presentatie gaat vertonen. Zie de *Handleiding voor Impress* voor meer informatie over tekstanimatie.
- 5) Wanneer u klaar bent met het opmaken en bewerken van uw tekst, plaatst u de cursor buiten het object en de verbinding en klikt u om de tekstmodus te beëindigen. De werkbalk *Lijn en opvulstijl* vervangt dan de werkbalk *Tekstopmaak*.

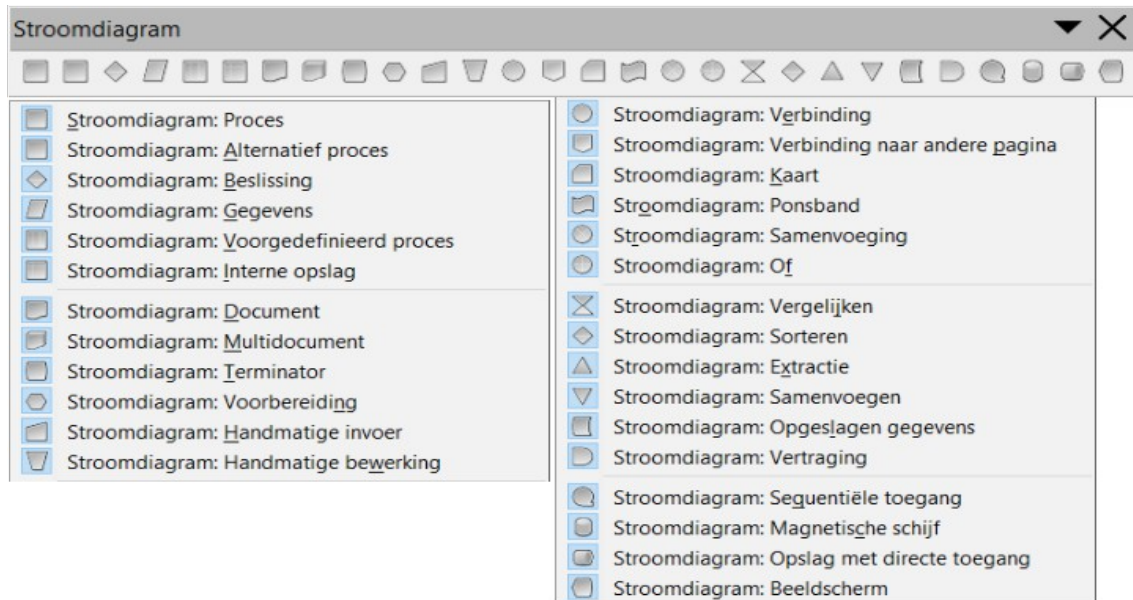
Stroomdiagrammen

Voor het tekenen van stroomdiagrammen (ook bekend als stroomschema's), heeft Draw een werkbalk *Stroomdiagram* die een groot aantal hulpmiddelen voor stroomdiagrammen bevat, waarmee u eenvoudig een stroomdiagram kunt tekenen. ([Afbeelding 10](#)). Klik op het kleine

driehoekje naast het pictogram **Stroomdiagrammen** op de werkbalk *Tekening* om de subwerkbalk *Stroomdiagram* te openen. Merk op dat dit pictogram van vorm verandert afhankelijk van het laatst gebruikte hulpmiddel.

Opmerking

Deze werkbalk kan zwevend gemaakt worden, door aan de onderzijde van het submenu te klikken en deze dan in de werkruimte slepen.

Afbeelding 10: Zwevende werkbalk Stroomdiagram

- 1) Wanneer u objecten aan een stroomdiagram toevoegt, bekijkt u Hoofdstuk 2, *Basisvormen tekenen*, voor meer informatie over het tekenen van objectvormen en het aanpassen van de grootte hiervan.
- 2) Voeg tekst toe aan iedere vorm in een stroomdiagram, om het eenvoudiger te herkennen. Zie Hoofdstuk 2, *Basisvormen tekenen* en Hoofdstuk 11, *Gevorderde tekentechnieken*, voor meer informatie.
- 3) Gebruik verbindingslijnen in uw stroomdiagram. Hiermee kunt u een object in uw stroomdiagram verplaatsen, terwijl de verbindingen met andere objecten behouden blijven. Zie [Verbindingen](#) op pagina 7 voor meer informatie.
- 4) Gebruik de functies zoomen, raster en vangen aan om te helpen met het plaatsen van objecten in uw stroomdiagram. Zie Hoofdstuk 3, *Werken met objecten en objectpunten*, voor meer informatie.
- 5) Gebruik de functies uitlijnen en verdelen om uw stroomdiagram er professioneler uit te laten zien. Zie Hoofdstuk 5, *Meerdere objecten samenvoegen*, voor meer informatie.
- 6) Dupliceer objecten wanneer u meer dan één object met dezelfde vorm en grootte nodig heeft. Zie Hoofdstuk 5, *Meerdere objecten samenvoegen*, voor meer informatie.

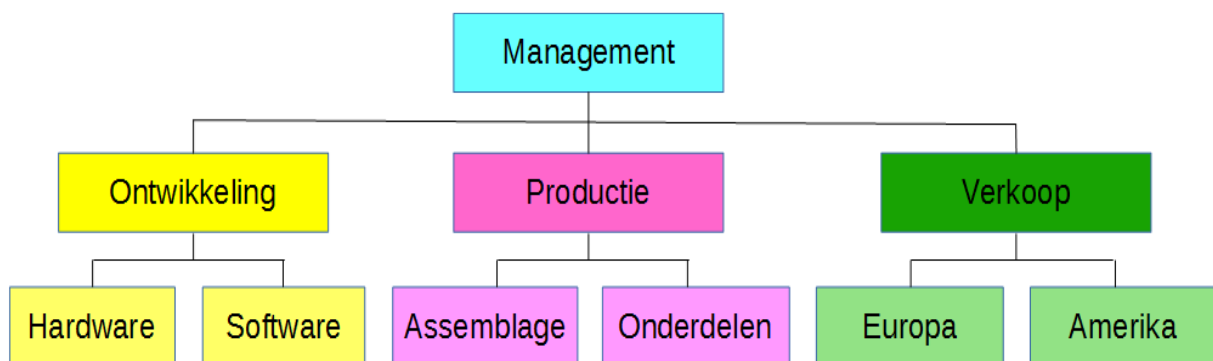
Organisatieschema's

Draw heeft geen werkbalk voor organisatieschema's, maar deze schema's zijn eenvoudig te maken met de basisvormen, de vormen voor stroomdiagrammen, verbindingpunten en

verbindinglijnen. Hiërarchie in een organisatie is eenvoudig weer te geven met schaduw en/of kleur. Wanneer schaduw en kleur worden gebruikt in een organisatieschema, zorg er dan voor dat uw selectie een goed contrast heeft tussen tekst en de schaduw of de kleur, om het diagram eenvoudig leesbaar te maken op uw beeldscherm en het afgedrukte document.

Een voorbeeld van een organisatieschema wordt weergegeven in [Afbeelding 11](#). Deze is getekend met de procesvorm van de werkbalk *Stroomdiagram* en met verbindinglijnen.

- 1) Wanneer u objecten aan een stroomdiagram toevoegt, bekijkt u Hoofdstuk 2, *Basisvormen tekenen*, voor meer informatie over het tekenen van objectvormen en het aanpassen van de grootte hiervan.
- 2) Voeg tekst toe aan iedere vorm in een stroomdiagram, om het eenvoudiger te herkennen. Zie Hoofdstuk 2, *Basisvormen tekenen* en Hoofdstuk 11, *Gevorderde tekentechnieken*, voor meer informatie.
- 3) Gebruik verbindinglijnen in uw organisatieschema. Hiermee kunt u een object in uw stroomdiagram verplaatsen, terwijl de verbindingen met andere objecten behouden blijven. Zie [Verbindingen](#) op pagina 7 voor meer informatie.
- 4) Gebruik de functies zoomen, raster en vangen aan om te helpen met het plaatsen van objecten in uw organisatieschema. Zie Hoofdstuk 3, *Werken met objecten en objectpunten*, voor meer informatie.
- 5) Gebruik de functies uitlijnen en verdelen om uw organisatieschema er professioneler uit te laten zien. Zie Hoofdstuk 5, *Meerdere objecten samenvoegen*, voor meer informatie.
- 6) Dupliceer objecten wanneer u meer dan één object met dezelfde vorm en grootte nodig heeft. Zie Hoofdstuk 5, *Meerdere objecten samenvoegen*, voor meer informatie.

Afbeelding 11: Voorbeeld van een organisatieschema